

המעשה
הוא העיקר

פרקי אבות¹

ללמוד על כל פנים משנה א' עם מפרשי המשנה

א. פרקי אבות הם חלק מתורה שבעל פה שלימודה צריך להיות בהבנה והשגה דוקא. ולכן אין להסתפק באמירת פרקי אבות [כדבעי, הדיוק באמירת כל התיבות בשלימותן²] אלא צריכים ללמד בעיון, כראוי בתורה שבעל פה³.

ב. לא תובעים מכל אחד ואחת שילמד בעיון את כל המשניות דכל פרק בכל שבת ושבת, מכיון שמסתמא ענין זה יקשה להביאו לידי פועל. אבל על כל פנים משנה אחת בכל פרק, יש ללמוד בעיון כדבעי בתורה שבעל פה [בפרט התמימים⁴].

ג. היינו, שנוסף לאמירת המשניות בנוסף דאדמו"ר הזקן המודפס בסידור, יחזיק לידו גם כן ספר משניות עם מפרשי המשנה, על כל פנים ספרי המשניות עם עיקר תוספות-יום-טוב ופי' הרע"ב, וילמד מתוכם על כל פנים משנה אחת עם המפרשים⁶.

לעורר על זה בבתי כנסיות

ד. יש לעורר בנוגע לאלו שהולכים להקהיל קהילות בבתי-כנסיות, שיעוררו - הן בנוגע לקיום המנהג של אמירת פרקי אבות, והן בנוגע ללימוד משנה אחת בעיון⁷.

1) **וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.**

להעיר מש"פ שמיני תש"ג - התוועדות ע' 96: "הפעולה דאמירת פרקי אבות בשבתות הקיץ נמשכת גם על כל השבתות (וכל ימי השבוע) שבתקופת החורף". וראה לקמן הערה 15.

2) ראה ש"פ שמיני תש"ג - התוועדות ע' 96: "כיון שנמצאים בשבת . . שבה נעשית הפתיחה לאמירת פרקי אבות על כל השנה כולה - הרי זה הזמן המתאים לעורר שנוסף על האמירה דפרקי אבות כדבעי (הדיוק באמירת כל התיבות בשלימותן), יש להשתדל גם בנוגע למחשבה וכוונה (הבנת הענינים)".

3) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': ראה ר"ד משיחת ש"פ קורח תנש"א: "ואעפ"כ נעשה המנהג במשך הדורות **שאומרים** פרקי-אבות, ללא ההבנה והשגה שבו. והטעם שעושים כך מכיון שעסוקים בענינים אחרים, והולכים לחזור מאמרי דא"ח כנהוג, ועד "לאפשא לה" - שמחדשים בתורה, בפנימיות התורה ובנגלה דתורה. ויש ללמד זכות על מנהג זה, שמכיון שלימוד פרקי אבות בא לאחר ובהמשך לתפילת מנחה וכו". וראה משיחת ש"פ קורח תנש"א הערה 123 - התוועדות ע' 406: "וי"ל הטעם על זה (אף שבתושבע"פ צ"ל לימוד והבנה) - כי אמירת פרקי אבות באה בהמשך לתפילה (תפילת מנחה), שענין התפילה אינו לימוד (ואדרבה, בלשון הידוע אני מתפלל לדעת זה התינוק), ולכן גם אמירת הפרק אינה בגדר לימוד ל"כ - כנראה בפועל בהנהגת הרוב".

4) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "האמור שייך במיוחד לתלמידי התמימים, שזוהו ענינם לימוד התורה בפירושי, בהבנה והשגה".

5) שם: "מכיון ש"איני מבקש . . אלא לפי כחן". ראה ש"פ במדבר, ויום ב' דחה"ש תנש"א - התוועדות ע' 275: "ומה טוב - שילמדו משנה אחת (או כמה משניות) בעיון, בהבנה והשגה".

6) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "שהם התושבע"פ בתושבע"פ גופא".

7) ר"ד משיחת ש"פ קורח תנש"א.

ה. כמו כן יש להמשיך זאת בימי השבוע, כפי שכמה נוהגים שכשיוצאים לנסיעה, לוקחים בדרך גם ספר משניות, "שונה הלכות בכל יום", ולומדים משניות בהיותם בדרך⁸.

ו. גם אלו שבשנים שעברו לא נהגו, או על כל פנים לא הקפידו, ללמוד פרקי אבות בכל שבתות הקיץ⁹ - יקבלו על עצמם בשנה זו ללמוד בכל שבתות הקיץ¹⁰. ולא להסתפק באמירה בלבד, אלא ללמוד על כל פנים משנה אחת בכל פרק לעיון¹¹.

ז. אלו¹² שעד אתה לא היו רגילים בזה, או שעל כל פנים לא נזהרו בזה¹² - התיקון לזה הוא¹³ שישפיעו גם על יהודי אחד (על כל פנים) נוסף שלא ידע ממנהג זה, שיתחיל באמירת פרקי אבות¹³.

ח. כדאי לפרסם מנהג זה, כדי שגם אלה (שמתפללים בסידורים אחרים) שנהגו עד עתה ללמוד פרקי אבות בשבתות שבין פסח לעצרת בלבד, יוסיפו וילמדו פרקי אבות בכל שבתות הקיץ¹⁴.

ט. גם בשבתות אלו שלומדים בפועל ובגלוי¹⁵ פרקי אבות, צריך להיות גם הענין דחזרת דא"ח ברכים כו'. (ואדרבה, בעמדנו בשבתות שבימי ספירת העומר שהיא "ממחרת השבת" - "בין פסח לעצרת", ההכנה למתן תורה - ישנה הדגשה מיוחדת על כל עניני התורה, כולל ובמיוחד - פנימיות התורה)¹⁵.

י. בשבת(ות) שלפני ראש השנה [אומרים המשנה ד"כל ישראל"] בהקדמה לשני [ה]פרקים¹⁶.

8) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א'.

9) ראה משיחת ש"פ שמיני תנש"א הערה 133 - התוועדות ע' 132: "ולהעיר מהמנהג המפורסם ללמוד ולחזור חסידות לאחר תפילת מנחת שבת. אבל מובן, שזהו בהוספה על קיום דברי אדה"ז בסידורו בנוגע אמירת פרקי אבות בשבתות אלו".

10) ראה ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "זהו הלימוד והוראה לפועל, שימשיכו בלימוד הפרקי אבות בכל שבתות הקיץ. אע"פ שמי שאינו נוהג כן א"א לבוא אליו בטענות, משום שטוען הוא שאדה"ז בעצמו מחלק בין קודם מ"ת ולאחריו - אעפ"כ, יש להוסיף בזה ולא להסתמך על ההיתר הנ"ל, ולהמשיך באמירת ולימוד הפרקי אבות בכל שבתות הקיץ". וראה ש"פ שמיני תש"ג - התוועדות ע' 96: "כמ"ש רבינו הזקן בסידורו "ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ", אשר, כן הוא גם מנהג חב"ד וכו". ועוד. ולהעיר מראשי דברים דש"פ נשא, "ב סיון התוועדות (א) תנש"א: כמו שמצינו כ"כ מאמרי חסידות שנאמרו בשבתות הקיץ המיוסדים על מאחז"ל מהפרק דפרק"א באותה השבת".

11) ר"ד משיחת ש"פ במדבר תנש"א: "...לעיון כפי שנדרש בתושבע"פ". וראה ראשי דברים מהתוועדות (א) ש"פ נשא, "ב סיון תנש"א: "וכמ"כ נהגו רבותינו נשיאינו, כמו שמצינו כ"כ מאמרי חסידות שנאמרו בשבתות הקיץ המיוסדים על מאחז"ל מהפרק דפרק"א באותה השבת".

12) ר"ד משיחת ש"פ שמיני תנש"א: "ישנם כאלו שמסיבות שונות ומשונות מנהג זה אינו תופס מקום אצלם, ובפרט, שזמן הלימוד בפרקי אבות הוא לאחר תפילת המנחה, שאז ה"ז זמן של לימוד חסידות, וחזרת מאמרי דא"ח וכו"ב. - אעפ"כ מכיון שאדה"ז כותב בסידורו "נוהגין לומר פרקי אבות כו", ולא עוד אלא שמסיים "ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ", הרי ברור שיש להקפיד על מנהג זה. וממילא גם אלו וכו".

13) שם: "שמכאן ולהבא יקפיד בכפליים. כלומר: נוסף לזה שהם עצמם יתחילו להזהר בזה מכאן ולהבא - ישפיעו גם וכו".

14) ש"פ נשא תש"ג - התוועדות ע' 297: "על יסוד מ"ש רבינו הזקן בסידורו **השנה לכל נפש** - גם לאלה שמתפללים בסידורים אחרים - ש"יש נוהגין כך כל שבתות הקיץ".

15) ראשי דברים מהתוועדות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר תנש"א: "ולהוסיף, שכל ענינים אלו שייכים גם לכל שבתות השנה. אע"פ שהלימוד ואמירת הפרקי-אבות הוא אך ורק בשבתות הקיץ, ולא עוד אלא, שעיקר המנהג הוא בשבתות "שבין פסח לעצרת" - הרי מובן שכל הענינים שבפרק"א נמשכים בכל שבתות השנה. אע"פ שהעבודה אז בגלוי היא לא באמירת פרק"א, אלא בחזרת ענינים דפנימיות התורה, וכי"ב. וכמ"כ לאורך גיסא, גם בשבתות אלו וכו".

16) ש"פ ניצבים-וילך תש"ג הערה 34 - התוועדות ע' 293.

הענינים הדורשים תיקון, ובמיוחד - תיקון כל הענין ד"לא נהגו כבוד זה לזה"⁶, על ידי התדברות האחד עם השני, מתוך שלום וידידות, ועד - לבוא למסקנה⁷.

אהבה שגרתית

1. הדיוק ד"נהגו כבוד זה לזה"⁸, מרמז שענין זה נעשה "מנהג" - שזה מדגיש הרגילות שבדבר, מנהג המקום וכיוצא בזה, כלומר, שהענין דאהבת ישראל נעשה מנהג רגיל, שאינו צריך להשתדל בעצמו וכו'⁹.

קח פיקוד אוהב

2. "נהגו" הוא גם מלשון "מנהיג", היינו, שכל אחד ואחד נעשה "מנהיג" בכל הקשור לאהבת ישראל ואחדות ישראל, לפעול זה על כל אלה שיש לו קשר ושייכות עמהם, שגם הנהגתם תהי' באופן ד"נהגו כבוד זה לזה"¹⁰.

אין מברכים שהחינו

3. נוהגים שבימי הספירה אין מברכים שהחינו על פרי חדש, מלבד ביום השבת, ובל"ג בעומר. אמנם, אלה הנוהגים לברך גם בימי הספירה - בודאי אין למנוע מהם כיון שנהגו בכך, ואדרבה - ימשיכו ויברכו¹¹.

6 עונת התיקונים

ראה ש"פ אמור תשמ"ט - ע' 112: "בימי הספירה ישנם הגבלות שונות בנוגע לעניני שמחה . . בגלל זה ש"מתאבלין על כ"ד אלפים מתלמידי רבי עקיבא שמתו בימים הללו". כמסופר בגמרא, שתלמידי רבי עקיבא מתו (מפסח ועד עצרת) "מפני שלא נהגו כבוד זה לזה". מכיון שזה דין בתורת חסד, והתורה (מלשון הוראה) היא נצחית בכל הזמנים, מובן שמזה ישנה הוראה לא רק בנוגע ל"מתאבלין כו" . . אלא גם ובעיקר - בנוגע לתקן את הענין ד"לא נהגו כבוד זה לזה", על ידי הוספה באהבת ישראל, ובפרט בהנהגת כבוד זה לזה, ועד השלימות בזה".

7 דיבור מוביל למסקנה האמיתית

שם ע' 120. וראה שם ע' 112-3: "לא נהגו כבוד זה לזה" בא תוצאה מזה שהקב"ה ברא את האדם באופן ד"אין דעותיהם שוות" . . הכוונה בזה שהקב"ה ברא את האדם באופן כזה היא . . על ידי זה שישנן דעות שונות מתחדשים ריבוי סברות וחיידושים, שכל אחד מחדש מצד (טבע) השכל שלו, ועד שזה מביא לסברא יותר נכונה ומסקנא והכרעה, על ידי זה שאנשים שונים עם סברות מחולקות מתדברים ביניהם (ולא שאחד מעלים או מוותר על סברתו - חיפץ הטבע שהטביע בו הקב"ה), רואים את הענין מר"כ צדיים, ובמילא הרי זה יכול להביא ומביא למסקנא יותר אמיתית (מכפי שהי' אילו היתה רק דיעה אחת) וכשמתדברים באופן כזה מובן שזה מתוך שלום וכבוד זה לזה (נוסף על זה ש"את והב בסופה"). ובה מתבטאת העבודה דימי הספירה . . ואפילו באם כבר נהי' מצב ד"לא נהגו כבוד זה לזה" ר"ל (כפי שהי' אז בתלמידי ר"ע) - לתקן את זה, ע"י הוספה בשלום בין אחד לחבירו. על ידי זה נעשה שלימות יותר נעלית מהשלום שקודם המחלוקת, וע"ד העילוי דשטר שיצא עליו ערעור, וקיימו בב"ד - שמקבל יתר תוקף (מתם שטר). ושם ע' 121: ואפי' באם נשאר ענין שא"א להתדבר עליו - הולכים לשלישי המכריע, רבני המקום, ומתנהגים לפי הוראתם ופסק-דינם - כפי הסדר ע"פ תורה, כמובן וגם פשוט".

8 מנהג (אהבת) ישראל

משיחות ש"פ בהר תשמ"ט - התוועדיות ע' 158: "ויש להוסיף ולבאר דיוק הלשון "נהגו כבוד זה לזה" - לשון שאינו רגיל בכגון-דא, ולכאורה הוי ל' למימר "חלקו (נמנו) כבוד זה לזה", "כבוד זה את זה" - לרמז שענין זה נעשה מנהג".

9 הדין מחייב אהבה לפני משורת הדין

שם: "כיון שנעשה אצלו רגילות, ועד לטבע (שני עכ"פ). זאת ועוד: ידוע שב"מנהג" יש עילוי לגבי חיוב ע"פ דין, הנהגה לפני משורת הדין, מדת חסידות, ויחד עם זה, נעשה בו התוקף ד"מנהג ישראל תורה היא", וכמ"ש הרמב"ם בנוגע ל"גזרות תקנות ומנהגות" שפשוט בישראל, ובנד"ד - שהענין דאהבת ישראל הוא באופן דלפנים משורת הדין, מדת חסידות, וכאמור, זה נעשה חלק מתורה ומהלכות ופס"ד שבה". ושם בהערה 117: "יש לקשר שני הפירושים - שגם ה"מנהג" שלפנים משורת הדין נעשה באופן של דבר הרגיל".

10 משיחות ש"פ בהר תשמ"ט - התוועדיות ע' 158-9: "וגם הם יהיו "מנהגים" להשפיע על אחרים בזה כו"."

11 מנהג ישראל תורה

רשימת דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת ביקור הרבנים הראשיים באה"ק שליט"א - י"א אייר תשמ"ט - התוועדיות ע' 134: "דובר אודות ברכת שהחינו בימי הספירה, ויש מקומות שנוהגים לברך שהחינו על פרי חדש, אבל לא על בגד חדש, ותלוי במנהג המקום. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: אצלינו נוהגים שבימי וכו'".

ספירת העומר

נשים משתתפות בספירה

א. אף שנשים פטורות ממצות ספה"ע להיותה מצוה שהזמן גרמא, הרי, נוסף לכך ש"בקצת מדינות שמו הנשים מצוה זו עליהם חובה"¹, כמו האנשים, בודאי יכולות לסייע ולהזכיר לבניהן ולבעליהן שלא ישכחו ח"ו יום אחד מימי הספירה².

תשוקה למתן תורה

ב. ועוד ועיקר, שיכולות וצריכות לסייע בהתעוררות התשוקה והגעגועים למתן תורה (תוכן מצות ספירת העומר)³.

תשוקה לגאולה

ג. ביחד עם התשוקה והגעגועים לקבלת התורה עד שסופרים את הימים מתי יהי' כבר זמן מתן תורתנו, מוסיפים גם בהתשוקה והגעגועים להגאולה, שסופרים את הימים והשנים והדורות שנמצאים בגלות, וצועקים "עד מתי..."⁴.

להחזיר בבית שהתורה היא חיינו

ד. כיון שבמתן תורה קדמו הנשים לאנשים, כמ"ש "כה תאמר לבית יעקב", "אלו הנשים", ואח"כ "ותגיד לבני ישראל", אלו האנשים, להיותן היסוד של כל בית יהודי (כנ"ל) - צריכה להיות הקדימה שלהן גם בהכנה לקבלת התורה, עיי' שמחדירות בכל הבית את התשוקה והגעגועים לקבלת התורה, שהיא "חיינו ואורך ימינו" (כפי שאמרנו זה עתה בתפילת ערבית) דכאו"א מישראל ודכלל ישראל, לא רק חיים סתם, אלא דוקא אריכות ימים, שכולל (נוסף על ריבוי ימים) גם שכל יום הוא "ארוך", להיותו מלא עניני טוב וקדושה נצחיים, ועד שמוסיף כח וחיות בימים שלפנ"ז ובימים שלאח"ז⁵.

כוחות מיוחדים לכבד ולהסיק מסקנות

ה. בימי הספירה ישנם כוחות מיוחדים לתקן את המידות, וכל

זאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

(1) שו"ע אדה"ז או"ח סתפ"ט ס"ב, וראה שם ס"ר ס"ט צ"ג.
(2) שיחה לנשי ובנות חב"ד, התוועדיות תנש"א ע' 244-5.

3 חוש נשי בחינוך

שם. ולהעיר מהראשי דברים דהשיחה לנשי ובנות חב"ד, כ"ח אייר, תנש"א: "התפקיד דנשי ובנות ישראל בענין החינוך - קשור גם עם ספה"ע, שאע"פ שבנוגע לעצם מצות הספירה אין זה חובה עליהם, אולם הם יודעים מזה, ועוזרים לאבא או לאח המבוגר שלא יחסר ח"ו, ע"י הסברתם שעל זה צריך חוש בחינוך וכו'".

4 הלימוד המזורז

משיחת כ"ד אייר - לנשי חב"ד תש"נ - התוועדיות ע' 229: "ומבקשים מהקב"ה שתיכף ומיד יוציא את כל בני ישראל, כל אחד ואחת מישראל, כל משפחה ומשפחה, וכלל ישראל, מהגלות אל הגאולה . . ויש להוסיף שענין זה נעשה גם ע"י ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה ובהמ"ק, אשר, הלימוד בעיניים אלו ממחר ומזרז עוד יותר קיומן בפועל ממש וכו'".

(5) שיחה לנשי ובנות חב"ד, כ"ג אייר תש"נ, התוועדיות ע' 223.

<http://www.moshiach.net/blind>: כתובתינו באינטרנט! כתובתינו בכל מקום! ומצווה לפרסם בכל מקום!

יחיא אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד